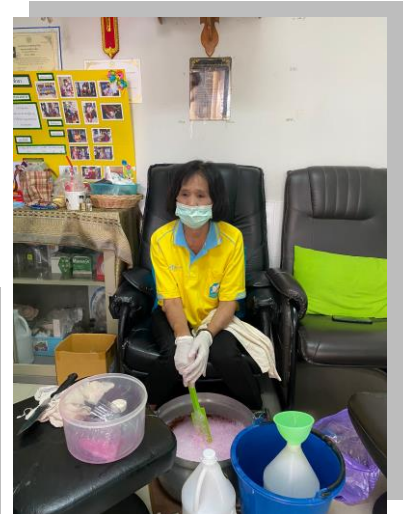

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลบางจะเกร็ง ประจำปี ๒๕๖๕

เทศบาลตำบลบางจะเกร็ง อำเภอเมืองสมุทรสงคราม
จังหวัดสมุทรสงคราม

คำนำ

การจัดทำแผนภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน โดยเริ่มจากการกระตุ้นจิตสำนึกและความรับผิดชอบของประชาชนในชุมชนให้มีจิตสาธารณะ แล้วร่วมกันคิด ร่วมกันจัดหา ร่วมกันเรียนรู้/วิเคราะห์ เพื่อให้รู้และเข้าใจตนเองโดยใช้กระบวนการชุมชนคือ การสำรวจข้อมูลปัญหาและศักยภาพของชุมชน การวิเคราะห์สาเหตุ/แนวทางแก้ไข แล้วกำหนดอนาคตและทิศทางการพัฒนาตนเอง/หมู่บ้านและชุมชนในลักษณะจากชุมชน โดยชุมชนและ เพื่อชุมชนซึ่งเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนของชุมชน แผนชุมชนด้านวัฒนธรรมตำบลบางจะเกร็ง โดยการรวบรวมข้อมูลของชุมชนด้านต่าง ๆ ตลอดจนสภาพปัญหาของตำบล แล้วกำหนดทิศทางที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชนสู่อนาคตที่ชุมชนต้องการ ตลอดจนเป็นบทเรียนในการพัฒนาหมู่บ้านโดยภาพรวม ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อชุมชนและให้การสนับสนุนของส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรม

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้ ความเชื่อ ความสามารถ ความชัดเจนของคนในท้องถิ่นที่ได้จากการสั่งสมประสบการณ์และการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลายาวนานหรือช่วงระยะเวลาหนึ่ง มีการคิดค้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่องแล้วถ่ายทอดสืบต่อกันมาสำหรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ปรับตัว และดำรงชีวิตให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมอย่างเหมาะสมกับยุคสมัย ภูมิปัญญาอาจแสดงออกมาทั้งในรูปแบบที่เป็นนามธรรม เช่น โลกทัศน์ ความคิด ความเชื่อ หรือปรัชญาในการดำเนินชีวิต และในเชิงรูปธรรม เช่น เทคโนโลยีการทำมาหากิน การเกษตร ศิลปะ ทัศนกรรม หรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

เทศบาลตำบลบางจะเกร็ง จึงจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลบางจะเกร็งฉบับนี้ขึ้น เพื่อเป็นแผนที่แสดงถึงทิศทางการดำเนินงานด้านภูมิปัญญาของตำบลบางจะเกร็ง ที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การพัฒนาด้านภูมิปัญญาของตำบลบางจะเกร็งอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

กองการศึกษา

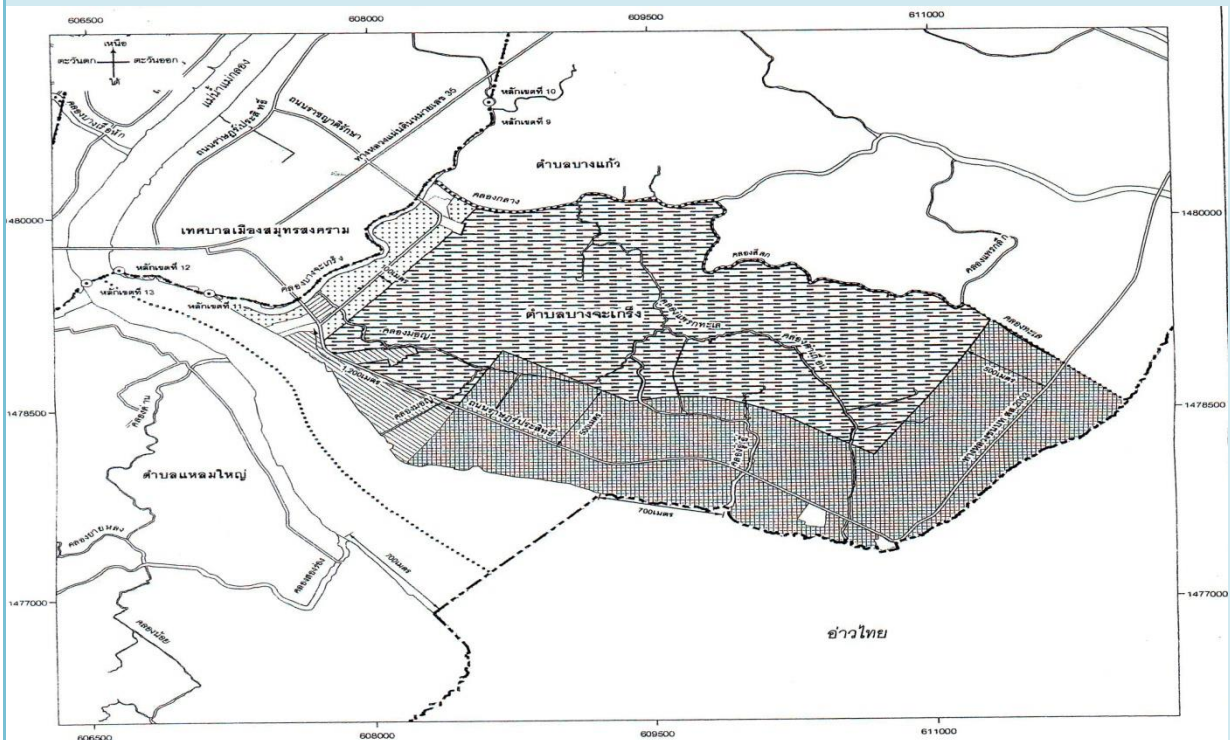
สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของตำบลบางจะเกร็ง	๑
ส่วนที่ ๒ ฐานข้อมูลภูมิปัญญา	๑๑
ความหมายของภูมิปัญญา	๑๑
ความสำคัญของภูมิปัญญา	๑๓
ประเภทของภูมิปัญญา	๑๕
ส่วนที่ ๓ ทะเบียนฐานข้อมูลภูมิปัญญา	๑๘

ส่วนที่ ๑

ข้อมูลทั่วไป

แผนที่ตำบลบางจะเกร็ง

ทิศเหนือจรด ตำบลบางแก้ว อำเภอเมืองสมุทรสงคราม
ทิศใต้จรด ตำบลแหลมใหญ่ อำเภอเมืองสมุทรสงคราม
ทิศตะวันออกจรด ทะเลอ่าวไทย
ทิศตะวันตกจรด เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม
ระยะทางห่างจากอำเภอเมืองสมุทรสงคราม ประมาณ ๔ กิโลเมตร

ประวัติตำบลบางจะเกร็ง

ประวัติความเป็นมา

ตำบลบางจะเกร็งเป็นตำบลที่อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมืองสมุทรสงคราม มีหมู่บ้านจำนวน ๕ หมู่บ้าน คือ บ้านรามัญตะวันตก บ้านบางจะเกร็ง บ้านคลองกลาง บ้านคู่มือ บ้านรามัญตะวันออก ราษฎรส่วนใหญ่ของตำบลบางจะเกร็งสืบเชื้อสายมาจากชาวมอญ ที่ลี้ภัยสงครามมาจากเมืองหงสาวดี เข้ามาตั้งถิ่นฐานในตำบล เริ่มแรกมีเพียง ๑๐ ครอบครัว มีฐานะยากจน ต้องตัดไม้แสมขาวแสมดำมาปลูกบ้าน ชาวมอญจะแต่งงานกับชาวมอญด้วยกันเท่านั้น โดยยึดอาชีพประมง ปัจจุบันนี้ชาวมอญจะมีลักษณะใกล้เคียงกับคนไทย เนื่องจากความผสมผสานทางวัฒนธรรม คนมอญทุกเพศทุกวัยจะแต่งกายแบบคนไทยทั่วไป สำหรับเด็กชาวมอญแต่เดิมไว้ผมจุก เวลานี้ยังพอมืออยู่บ้าง ส่วนภาษาพูด มีคนที่พูดภาษารามัญได้มีอยู่น้อยมาก และไม่มีคนที่สามารถเขียนหรืออ่านภาษารามัญได้เลย วรรณกรรมที่ยังคงหลงเหลืออยู่ก็มี ตำรายาและหนังสือสวดมนต์และบทเทศน์ ที่วัดศรัทธาธรรมยังมีการสวดอิทธิกรรมแบบมอญอยู่ จุดที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งก็คือบริเวณทุ่งสีมของโบสถ์ยังมีการตั้งเสาหงษ์ เพราะถือว่าหงษ์เป็นสัญลักษณ์ของชาวมอญ ส่วนด้านการศึกษานิยมส่งเด็กหญิงชายให้เรียนสูงๆ ผิดกับชาวมอญดั้งเดิมที่นิยมส่งเฉพาะเด็กชาย

พื้นที่ตำบลบางจะเกร็ง ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำแม่กลองไปจนถึงปากแม่น้ำ ห่างจากที่ทำการอำเภอเมืองสมุทรสงครามประมาณ ๔ กม. มีเนื้อที่ประมาณ ๖.๖๕ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๔,๑๕๖ ไร่ เป็นพื้นที่ในการทำการเกษตรและการประมงทั้งสิ้น ๓,๒๒๔ ไร่ (พื้นที่ในการทำการเกษตร-สวนมะพร้าว ๘๕ ไร่ ข้อมูล:สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสมุทรสงคราม) ภูมิประเทศ เป็นที่ราบชายฝั่งทะเล มีป่าชายเลน สภาพดินมีความเค็มจัดถึงปานกลาง บริเวณชายฝั่งทะเลเป็นดินโคลนปากแม่น้ำ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์เล็ก ส่วนภูมิอากาศ เนื่องจากอยู่ติดกับอ่าวไทย ทำให้ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากอ่าวไทยและทะเลจีนใต้พัดเอาฝนมาตกในฤดูฝนมากพอสมควร และมีความชุ่มชื้นอยู่เสมอ ในฤดูหนาวอากาศจะไม่หนาวจัด และในฤดูร้อนอากาศก็จะไม่ร้อนเกินไป อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีประมาณ ๒๘.๑ องศาเซลเซียส แต่ละหมู่บ้านก็มีความหลากหลายที่แตกต่างกันไปก่อให้เกิดเอกลักษณ์ประจำหมู่บ้าน โดยมีประวัติแต่ละหมู่บ้านพอสังเขป ดังนี้

หมู่ที่ ๑ บ้านรามัญตะวันตก เดิมชาวมอญอพยพมาจากด่านเจดีย์สามองค์ จังหวัดกาญจนบุรี มาทางแม่น้ำแม่กลอง มาพบทำเลปากคลองบางจะเกร็งในปัจจุบันจึงตั้งถิ่นฐานขึ้นประมาณ ๑๐ ครอบครัว จากนั้นได้แผ้วถางป่าเพื่อสร้างสำนักสงฆ์ ใช้ชื่อว่า “วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม” โดยนิมนต์เจ้าอาวาสจากวัดบางลำพู อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี และวัดนครชุม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งขณะนั้นยังไม่มี การแต่งตั้งเจ้าอาวาสอย่างเป็นทางการ เนื่องจากวัดยังไม่มีโบสถ์แล้วจึงเปลี่ยนชื่อเป็น “วัดศรัทธาธรรม” มีเจ้าอาวาสที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นทางการองค์แรก คือ “พระครูสมุทรคุณ” ในระยะต่อมาได้มีชาวมอญจากจังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร และอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ย้ายถิ่นฐานมาอยู่เพิ่มมากขึ้นจนถึงปัจจุบัน โดยคนรุ่นเก่ายังสามารถพูดภาษามอญได้ และอนุรักษ์ประเพณีของชาวมอญบางอย่างให้สืบทอดไปอยู่ถึงรุ่นลูกหลาน โดยมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวมอญเคารพนับถือ คือ “จู้เมิญ” หรือ “เจ้าพ่อสามโคก” ที่เปรียบเป็นเทวดาของชาวมอญ ในอดีตเคยอยู่ที่ปทุมธานี และย้ายมาอยู่ที่สี่ปะขาว สมุทรสาคร ก่อนจะอัญเชิญมาอยู่ที่ตำบลบางจะเกร็ง ที่หมู่ที่ ๕ บ้านรามัญตะวันออก ปัจจุบันได้อัญเชิญมาอยู่ที่ หมู่ที่ ๑ บ้านรามัญตะวันตก บ้านป่าทองอยู่ ศรีสมุทร โดยมีร่างทรงจู้เมิญมาแล้วทั้งสิ้น ๔ คน ได้แก่ ยายแก้ว ว่าวกำเหนิด ยายแปลก ศรีสมุทร ยายแกะ ศรีไสว และป่าทองอยู่ ศรีสมุทร (อ้างอิง : ป่าทองอยู่ ศรีสมุทร , สท.เขมิกา เปรุณาวิน ; ๒๓ มกราคม ๒๕๖๐)

หมู่ที่ ๒ บ้านบางจะเกร็ง มีชาวอยุธยาอพยพหนีสงครามมาปักหลักอยู่บริเวณปากอ่าวสมัยนั้น ยังไม่มีผู้คน โดยมีชาวรามัญจากด่านเจดีย์สามองค์ลงเรือมาด้วย และเลือกทำเล ที่เป็นป่าจากและต้นเหียงอกปลาหมอบ ซึ่งขึ้นอยู่มากเป็นที่หลบภัยอย่างดี ต่อมามีคนในกรุงอพยพมาเพิ่มจึงทำให้ประชาชนมากขึ้น และได้จัดตั้งวัดชื่อ “อินทกคา” ขณะนั้นมีต้นเหียงอกปลาหมอบขึ้นอยู่เต็มสองฝั่งคลอง เป็นต้นไม้สมุนไพรที่ใช้รักษาโรคได้ ต่อมาในปี พ.ศ.๒๔๖๑ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สมเด็จพระสังฆราชเจ้า ทรงเห็นว่าพื้นที่ตำบลบางจะเกร็งมีต้นจะเกร็งขึ้นในพื้นที่มากมาย (ต้นจะเกร็งคือต้นเหียงอกปลาหมอบ ซึ่งเป็นพืชสมุนไพรอย่างหนึ่ง) จึงเปลี่ยนชื่อเป็น “วัดบางจะเกร็ง” และหมู่บ้านบางจะเกร็ง ตั้งแต่นั้นมา

หมู่ที่ ๓ บ้านคลองกลาง เป็นหมู่บ้านที่แยกมาจากหมู่ที่ ๒ ตำบลบางจะเกร็ง เนื่องจากมีประชากรเพิ่มมากขึ้น และชาวบ้านสมัยนั้นนิยมปลูกบ้านริมแม่น้ำลำคลอง เพราะสะดวกกับการประกอบอาชีพทางทะเล และในอดีตการคมนาคมไม่มีถนนต้องสัญจรไปมาด้วยทางน้ำ ซึ่งอีกฝั่งตรงข้ามลำคลองจะเป็นหมู่ที่ ๓ ตำบลบางแก้ว ชาวบ้านจึงพร้อมใจกันตั้งชื่อว่า “บ้านคลองกลาง” เพราะเป็นลำคลองแบ่งเขตระหว่างตำบลบางแก้วกับตำบลบางจะเกร็ง จึงเรียกชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านคลองกลาง” จนถึงปัจจุบัน

หมู่ที่ ๔ บ้านคูฉี เป็นหมู่บ้านที่มีพื้นที่ติดกับดอนหอยหลอดมากที่สุด เป็นหมู่บ้านชายฝั่งทะเล และมีความเป็นมากกว่า ๓๐๐ ปี แต่เดิมพื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีหมู่บ้าน มีเพียงชาวประมงอาศัยอยู่ ๔-๕ ครัวเรือน มีลำคลองที่ไหลออกสู่ทะเล เวลาเกิดพายุหรือคลื่นลมแรงชาวประมงที่ออกมาเรือโป๊ะ จะพากันเข้ามาหลบในคลองนี้ ซึ่งคลองแห่งนี้มีปลา “อีง” ชุกชุมชาวบ้านและชาวประมงที่เข้ามาหลบคลื่นลม มักจะนำปลาไปทำแกง “คูฉี” จึงเรียกคลองนี้ว่า “คลองคูฉี” และต่อมาเกิดเป็นหมู่บ้านก็เรียกหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านคูฉี” หมู่ที่ ๔ ตำบลบางจะเกร็ง โดยมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านให้ความนับถือเคารพ คือหลวงพ่อดิศริราชา คุณพี่ดำและคุณพี่ขาว ที่ชาวบ้านคูฉี จะมีการจัดงานในช่วงวันที่ ๑๗ เมษายน ของทุกปี (อ้างอิง : ผู้ใหญ่บ้านสุภาพ คงรักษา หมู่ที่ ๔ บ้านคูฉี ; ๒๔ มกราคม ๒๕๖๐)

หมู่ที่ ๕ บ้านรามัญตะวันตก เป็นหมู่บ้านที่แยกมาจากหมู่ที่ ๑ บ้านรามัญตะวันตก เนื่องจากมีประชากรเพิ่มมากขึ้น และมีประวัติความเป็นมาเช่นเดียวกัน คือเป็นชาวรามัญ (มอญ) กลุ่มเดียวกับที่อพยพมาจากจังหวัดกาญจนบุรี มาทางแม่น้ำแม่กลองมาพบทำเลปากคลองบางจะเกร็ง จึงได้ตั้งถิ่นฐานขึ้นจนถึงปัจจุบัน ได้มีทั้งคนไทยและชาวรามัญอาศัยอยู่กันมาก ทางราชการจึงได้แยกหมู่บ้านจากหมู่ที่ ๑ บ้านรามัญตะวันตก มาเป็นหมู่ที่ ๕ บ้านรามัญตะวันตก

การสร้างบ้านเรือนของชาวตำบลบางจะเกร็ง ในสมัยก่อนช่วงที่การคมนาคมยังไม่สะดวก ไฟฟ้าและน้ำประปา ยังเข้าไม่ถึง ชาวบางจะเกร็งนิยมใช้ไม้ที่หาได้ในพื้นที่สำหรับการปลูกบ้าน วัสดุที่นิยมนำมาสร้างบ้านจะเป็นไม้ที่หาได้ในพื้นที่ ส่วนหลังคาจะใช้ไม้ไผ่มาสานทำกันเป็นส่วนของหลังคา มีชื่อเรียกว่า “เรือนผูก” ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับจากมุงหลังคาที่เห็นได้ตามชนบททั่วไปในประเทศไทย ในสมัยก่อนส่วนใหญ่นิยมสร้างบ้านแบบยกใต้ถุนสูง เนื่องจากพื้นที่ในตำบลมักประสบปัญหาน้ำทะเลหนุนท่วมเข้ามาภายในพื้นที่ โดยมักจะท่วมในเดือนธันวาคม-มีนาคม ของทุกปี สร้างความเสียหายแก่บ้านเรือน จึงนิยมสร้างบ้านยกใต้ถุนสูงเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว

ลักษณะครอบครัวส่วนใหญ่ อาศัยอยู่รวมกันเป็นครอบครัวใหญ่แบบครอบครัวขยาย ญาติพี่น้องปลูกบ้านอาศัยอยู่ภายในรั้วเดียวกัน มีการพึ่งพาอาศัยและช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีเพียงบางส่วนที่แยกออกมาอยู่อาศัยกันเองภายในครอบครัว เป็นครอบครัวเดี่ยวอยู่กันเพียง พ่อ แม่ และลูก

ข้อมูลประชากรในตำบล

◇ จำนวนครัวเรือน ๑,๘๘๙ ครัวเรือน

◇ ประชากร ๔,๔๓๖ คน

ชาย ๒,๑๙๐ คน

หญิง ๒,๒๔๖ คน

: ข้อมูลสำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ.

๒๕๖๔

◇ อาชีพหลัก

(๑) การประมงชายฝั่ง/ประมงน้ำลึก

◇ อาชีพรอง

ค้าขาย ทำการเกษตร เลี้ยงสัตว์ รับจ้างในโรงเรียนอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ตลอดจนรับจ้างทั่วไป (ตามฤดูกาล) รับราชการ

◇ อาชีพเสริม

การแปรรูปอาหารทะเล/แปรรูปสมุนไพร ทำขนมกอละแมรม้าญ สานตะกร้า ผลิตภัณฑ์จากต้นจาก/ขนมกล้วยแก้ว ทำดอกไม้จันทน์/พวงหรีด

◇ รายได้เฉลี่ยของประชากร ๘๒,๗๐๖ บาท/คน/ปี

◇ ครัวเรือนยากจน (รายได้ไม่ถึง ๒๓,๐๐๐ บาท/คน/ปี) จำนวน - ครัวเรือน

◇ ข้อมูลสภาพทั่วไปของตำบล

พื้นที่อยู่อาศัย .....๘๔๗.....ไร่

พื้นที่ทำการเกษตรและการประมง.....๓,๒๒๔ .....ไร่

พื้นที่ทำสวนมะพร้าว....๘๕....ไร่

ประปาหมู่บ้าน.....๑.....แห่ง ผู้ใช้ .....๒๐๐.....ครัวเรือน

โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๓ แห่ง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลบางจะเกร็ง จำนวน ๓ แห่ง

วัด จำนวน ๒ วัด ได้แก่ วัดศรัทธาธรรมและวัดบางจะเกร็ง

จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า ๑,๘๘๙ ครัวเรือน ร้อยละ ๑๐๐

หอกระจายข่าว .....๑.....แห่ง

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน ๑ แห่ง

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ๕ แห่ง

ศาลาประชาคม/.....๔.....แห่ง

ข้อมูลงานประเพณี/แหล่งท่องเที่ยว

รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ	เดือน เมษายน
สืบทอดเจตนาสี่ซะตาดอนหอยหลอด	เดือน เมษายน
แห่เทียนพรรษา	เดือน กรกฎาคม
ลอยกระทงสายกาบกล้วย	เดือน พฤศจิกายน

สถานที่ท่องเที่ยวของตำบล (โบราณสถาน/โบราณวัตถุ/แหล่งท่องเที่ยว/แหล่งเรียนรู้ ฯลฯ)

วัดบางจะเกร็ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ บ้านบางจะเกร็ง ตำบลบางจะเกร็ง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ตัววัดตั้งอยู่ริมคลองบางจะเกร็ง ซึ่งเป็นคลองใหญ่เชื่อมติดต่อแม่น้ำแม่กลอง มาออกทะเลที่อ่าวไทย มีความยาว ๕ กิโลเมตร ละอยู่ห่างจากปากคลองสู่ทะเลประมาณ ๓ กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๓ กิโลเมตร อยู่ห่างจากถนนธนบุรี-ปากท่อประมาณ ๕๐๐ เมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด ๗ ไร่ ๑๒ ตารางวา เดิมวัดบางจะเกร็ง มีชื่อว่า “วัดอินทกงคา” ต่อมาในปี พ.ศ.๒๔๖๑ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สมเด็จพระสังฆราชเจ้า ทรงเห็นว่าพื้นที่ตำบลบางจะเกร็งมีต้นจะเกร็งขึ้นในพื้นที่มากมาย (ต้นจะเกร็งคือต้นเหียงอกปลาหมอ ซึ่งเป็นพืชสมุนไพรอย่างหนึ่ง) จึงเปลี่ยนชื่อเป็น “วัดบางจะเกร็ง” ตั้งแต่นั้นมา วัดบางจะเกร็งเป็นวัดโบราณวัดหนึ่งในจังหวัดสมุทรสงคราม ไม่มีหลักฐานว่าสร้างในสมัยใด ได้แต่สันนิษฐานว่าคงจะสร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี แต่มีเรื่องเล่าสืบกันมาว่า ได้มีนายอิน นางบุญมา นายคง นางบุญมี ซึ่งเป็นพี่น้องกัน ได้อพยพหนีภัยมาจากกรุงศรีอยุธยาเมื่อครั้งเสียกรุงแก่พม่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๑๐ และในจำนวนผู้อพยพมานั้น ได้มีพระภิกษุร่วมเดินทางมาด้วย เมื่อถึงสามแยกเห็นว่าเป็นภูมิประเทศเหมาะสม จึงตั้งรากฐานและสร้างที่พักสงฆ์ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๓๗๓ ได้พระราชทานวิสุงคามสีมา คำบอกเล่านี้ ก็ยังไม่เป็นที่แน่นอนเพราะอาจจะมิได้สร้างอยู่แล้ว พระภิกษุที่ร่วมเดินทางมาจึงได้มาพักอยู่และปฏิสังขรณ์ให้เป็นที่พักของสงฆ์ วัดนี้เป็นวัดที่สร้างมานานจึงไม่มีหลักฐานที่จะแสดงได้ว่าการบูรณะก่อสร้างอะไรไว้บ้าง เท่าที่ทราบจากการบันทึกของอดีตเจ้าอาวาสองค์ก่อนๆที่พอจะหาหลักฐานได้มีดังนี้ สมัยหลวงพ่อพึ้ง เจ้าอาวาสองค์ที่ ๑ (พ.ศ. ๒๓๓๗ - ๒๔๐๘) และหลวงพ่อตุ้ม เจ้าอาวาสองค์ที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๒๘ - ๒๔๖๑) ได้ทำการบูรณะอุโบสถซึ่งเดิมเป็นหลังคามุงจากเปลี่ยนเป็นอุโบสถไม้สักทั้งหลัง และสร้างมณฑปเป็นที่ประดิษฐานรอยพระพุทธรูปบาทจำลอง และมีกุฏิ ๒-๓ หลังพอเพียงกับภิกษุจำพรรษาในยุคนั้น ต่อมาสมัย พระครูประโชติธรรมคุณ เจ้าอาวาสองค์ที่ ๕ (พ.ศ.๒๔๖๗-๒๕๐๖) ท่านดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอเมืองฯ ท่านได้ทำการก่อสร้างกุฏิสงฆ์ให้เป็นหมู่ทรงไทย และมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาวัดและความเจริญมาสู่วัดบางจะเกร็งมากมาย ตลอดจนถึงการสร้างโรงเรียนประชาบาลขึ้นในบริเวณวัด ในสมัยพระครูสมุทรพัฒนการ เจ้าอาวาสองค์ที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๐๐ - ๒๕๔๑) ได้ทำการพัฒนาบูรณะและก่อสร้างอาคารสถานที่ของวัดหลายประการด้วยกัน ได้แก่ ก่อสร้างฌาปนสถานพร้อมศาลาไว้ให้ประชาชนได้บำเพ็ญกุศล ๑ หลัง สร้างเขื่อนกันตลิ่งพังรอบเขตวัด บูรณะกุฏิสงฆ์ทรงไทยโดยใช้ของเก่าบูรณะใหม่ทั้งหมด ศาลาเอนกประสงค์จำนวน ๑ หลัง สร้างกำแพงแก้วแทนของเก่าทั้งหมด สร้างที่เก็บศพให้อยู่บริเวณเดียวกัน ตัดถนนทางเข้าวัด บูรณะมณฑปทั้งหลัง เป็นต้น ความโดดเด่นของวัดนี้คือ พระอุโบสถ ซึ่งเป็นไม้สักทั้งหลัง พระพุทธรูปประธานในพระอุโบสถ สร้างเมื่อปี ร.ศ.๑๑๒ (คือปีที่เริ่มสถาปนาโลมแดง) และมีพระพุทธรูปโบราณสร้างด้วยหินแกรนิตปางนาคปรก สมัยทวารวดี ซึ่งเชื่อกันว่ามีอยู่เพียง ๓ องค์เท่านั้นในประเทศไทย องค์หนึ่งอยู่ที่วัดบางจะเกร็ง องค์ที่สองอยู่ที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ อีกองค์นั้นได้สูญหายไปภายหลังได้หาพบอยู่ที่วัดทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย (อ้างอิง : หนังสือที่ระลึก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน ถวายผ้าพระกฐิน สภาภาษาชาติไทย ณ วัดบางจะเกร็ง ตำบลบางจะเกร็ง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม วันเสาร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๖)

วัดศรัทธาธรรมหรือวัดมอญ สร้างในปี พ.ศ. ๒๓๔๑ มีความเป็นมาอยู่ร่วมกับชุมชนชาวมอญที่มาอยู่ ณ ตำบลบางจะเกร็ง จากคำบอกเล่าของผู้สูงอายุในหมู่บ้านมอญ ทราบว่าชาวมอญที่มาอยู่ในตำบลบางจะเกร็งนี้ อพยพมาจากพม่าในช่วงเกิดสงครามในประเทศพม่า การอพยพของชาวมอญที่มาตั้งหลักปักฐานในตำบลบางจะเกร็งมีอยู่ประมาณ ๑๐ ครัวเรือน ได้อาศัยที่ว่างเปล่าของทางราชการตั้งบ้านเรือนประกอบอาชีพประมง ตัดจาก และทำสวนมะพร้าว ชาวมอญได้อาศัยที่ราชการ ภายหลังทางราชการต้องการที่ที่ชาวมอญตั้งบ้านเรือน ชาวมอญก็ไม่ยอมที่ราชการขับไล่ จึงได้ฟ้องร้องเป็นคดีความกันขึ้น เมื่อคดีขับไล่ของทางราชการมาถึงศาล ศาลได้พิจารณาให้ชาวมอญที่อาศัยในที่ราชการเป็นผู้ชนะความ ทางศาลให้ทางที่ดินแบ่งแยกที่ดินเฉลี่ยกันตามครอบครัวชาวมอญที่อาศัยอยู่ขณะนั้น และได้กันที่ดินไว้จำนวนหนึ่งเพื่อสร้างวัด เมื่อมีที่ดินที่ทางราชการแบ่งไว้ปลูกสร้างวัด ชาวมอญจึงได้ร่วมแรงร่วมใจปลูกสร้างศาลาหลังเล็กๆประมาณ ๒-๓ หลัง เพื่อใช้ในการทำบุญทำกุศล อยู่ทางปากอ่าวหรือปากแม่น้ำแม่กลอง เมื่อมีศาลาได้มีพระภิกษุสงฆ์จำพรรษาอยู่ปีละ ๓-๕ รูป ไม่มีพระที่จะปกครองสงฆ์ที่จำพรรษา ชาวมอญที่อาศัยอยู่ได้เดินทางไปอาราธนาพระผู้ใหญ่อาวุโสที่มีพรรษามาจากวัดบางลำพู อำเภอบ้านแหลม ท่านมีชื่อว่า “อาจารย์ม่อง” เพื่อมาปกครองสงฆ์ในขณะนั้น ถือว่าท่านอาจารย์ม่อง เป็นเจ้าอาวาสองค์แรกก็ว่าได้ที่ปกครองสงฆ์ ท่านได้เริ่มพัฒนาวัดโดยการสร้างอุโบสถ เพื่อใช้ทำพิธีกรรมทางศาสนา โดยสร้างเป็นแพลอยน้ำได้ เวลาทางสงฆ์จะประกอบพิธีกรรมต้องถอยแพออกไปนอกแม่น้ำ เสร็จพิธีก็ดึงแพกลับมา “อาจารย์ม่อง” ได้จำพรรษาอยู่วัดมอญนานเท่าใดไม่มีหลักฐาน เมื่อท่านอายุมากร่างกายชราภาพลง ทางญาติจึงนำท่านกลับภูมิลำเนาเดิม เมื่ออาจารย์ม่องเดินทางกลับแล้ว ทางสงฆ์และชาวบ้านได้เดินทางไปอาราธนาพระผู้ใหญ่อาวุโสจากวัดนครชุมม์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เพื่อมาดูแลวัดและสงฆ์ ท่านมีชื่อว่า “อาจารย์เจีย” ท่านอาจารย์เจียมาจำพรรษาอยู่นานเท่าใดไม่ปรากฏ ต่อมาท่านก็กลับวัดของท่านคือวัดใหญ่ นครชุมม์ ต่อมาได้มี “ท่านอาจารย์สัน” จากวัดตาผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ได้เดินทางมาจำพรรษาที่วัดมอญ “ท่านอาจารย์เจีย” ได้มีความคิดที่จะสร้างพระอุโบสถ จึงทำเรื่องการสร้างอุโบสถ เมื่อกรมศาสนาอนุญาตแล้ว แต่การสร้างอุโบสถมีอุปสรรคเนื่องจากชาวบ้านไม่มีทุนทรัพย์ ทำให้ที่ดินที่ได้รับอนุญาตจากกรมการศาสนาจึงร้าง ๒-๓ ปี ต่อมาท่านอาจารย์สันจึงนำแพที่ลอยน้ำมาตั้งในที่ที่ได้รับอนุญาตจากกรมการศาสนา อาจารย์สันจำพรรษาอยู่วัดมอญนานเท่าใดไม่มีหลักฐานปรากฏ ต่อมาท่านก็กลับภูมิลำเนาเดิม วัดตาผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ต่อมา “ท่านอาจารย์ลิ” ได้จำพรรษาที่วัดยางหญ้าแพรก ๑ พรรษา จึงย้ายมาอยู่วัดมอญ ซึ่งเป็นวัดบ้านเกิดของท่าน ได้ ๓ พรรษา ก็เป็นผู้ดูแลรักษาวัดต่อมา ๕ พรรษา ก็ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสปกครองสงฆ์ในวัดมอญเรื่อยมา ท่านได้คิดสร้างอุโบสถเป็นไม้ ได้ร่วมกับชาวบ้านทั้งชาวไทยชาวมอญ จึงได้สร้างอุโบสถไม้สัก ใช้เวลาสร้าง ๒-๓ ปีจึงแล้วเสร็จ ซึ่งในอุโบสถที่สร้างได้มีพระประธานเป็นปูนปั้น (ปัจจุบันคือหลวงปู่ขาว) และทางผู้อุปถัมภ์ในการสร้างอุโบสถในขณะนั้นได้สร้างพระพุทธรูปขนาดเล็ก รูปคล้ายพระประธานเป็นทองคำหนัก ๕ บาท เป็นพระคู่วัด (ต่อมาพระครูสมุทรวิสุทธีวงศ์ อดีตเจ้าอาวาสวัดศรัทธาธรรมได้ทูลเกล้าฯถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เมื่อครั้งพระองค์ท่านเสด็จมายังดอนหอยหลอด พร้อมเครื่องราชูปถัมภ์ ๑๐๘ ลูก) เมื่อทางวัดได้สร้างพระอุโบสถแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ จึงขออนุญาตตั้งชื่อวัดว่า “วัดศรัทธาธรรม” จนถึงปัจจุบัน เมื่อมีอุโบสถก็มีพระสงฆ์อุปสมบทมากขึ้นประมาณปีละ ๑๕-๒๐ รูป ท่านอาจารย์ลิจึงได้สร้างกุฏิเพิ่มขึ้น และท่านอาจารย์ลิได้เห็นความสำคัญของการศึกษาเล่าเรียนของเด็ก ท่านได้ร่วมกับชาวบ้านและทางราชการจัดสร้างโรงเรียนประชาบาลขึ้น มีชื่อว่า “โรงเรียนวัดศรัทธาธรรม” นอกจากสร้างโรงเรียนสอนปริยัติธรรมและเตาอบในการพัฒนาของวัด ท่านอาจารย์ลิแล้วยังได้แรงจากพระครูใบฎีกาชูปในขณะนั้น ซึ่งมีตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าอาวาส ในการร่วมพัฒนา มางกรมการศาสนาจึงแต่งตั้งให้ท่านอาจารย์ลิให้เป็นพระครูสัญญาบัตรที่ “พระครูศรัทธาสมุทรคุณ” ต่อมาท่านอาจารย์ลิ ได้มรณภาพลงในวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๑ เมื่อท่านอาจารย์ลิมรณภาพประชาชนและคณะสงฆ์ได้แต่งตั้ง “ท่านอาจารย์ชูป” หรือทองชูป นามเดิมทางชูป เปิดทอง เป็นเจ้าอาวาสสืบ

ต่อมา ท่านอาจารย์ชูปได้เริ่มพัฒนาวัด ได้จัดซื้อที่ดินมากขึ้นจากเดิมทางด้านติดกับแม่น้ำแม่กลอง ท่านได้สร้างเขื่อนคอนกรีตเสริมเหล็กมาตรฐานกันตลิ่งพังพระน้ำทะเล ถมดินในบริเวณวัดสูงขึ้นให้พ้นจากน้ำทะเลท่วมถึง และท่านอาจารย์ชูปเริ่มวางศิลาฤกษ์โดย พลเอกชำนาญ นิลวิเศษ ในวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๕ เพื่อสร้างกุฏิหลังใหม่ เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ๒ ชั้น จำนวน ๘ หลัง ๔๘ ห้อง กุฏิเจ้าอาวาส ๑ หลัง หอฉัน หอสวดมนต์ ๒ ชั้น ๑ หลัง ศาลาการเปรียญ ๑ หลัง จัดสร้างรั้วกันบริเวณ ๒ ด้าน มีประตูเข้า-ออก ๔ ประตู การพัฒนาวัดนอกจากอาจารย์ชูปแล้ว ยังได้รับแรงจากพระสงฆ์ในวัดที่เป็นหัวแรงในการสร้าง คือ ท่านพระครูธรรมธวัชชัย ผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระคู่สวด และท่านพระปลัดวีระ พระคู่สวด จนกระทั่งกรมการศาสนาเห็นความเจริญของวัด จึงยกวัดศรีทธาธรรมให้เป็นวัด “พัฒนาตัวอย่าง” ของกรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ในปีพ.ศ.๒๕๓๒ ความเจริญของวัดได้พัฒนาเรื่อยมาทางกรมศาสนาจึงเสนอแต่งตั้งเป็นพระครูสัญญาบัตรที่ “พระครูสมุทรวิสูทธิวงศ์” ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๕ วัดศรีทธาธรรมจึงได้สร้างอุโบสถหลังใหม่ สร้างด้วยไม้สักทองทั้งหลังเป็นรูปเรือสำเภา เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่าบางจะเกร็งอยู่ติดทะเลได้ทำพิธีวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๕ เวลา ๑๑.๐๙ น. ภายในอุโบสถมีภาพจิตรกรรมฝาผนังฝังมุก เป็นภาพพุทธประวัติและภาพพระประจำวันเกิด ปิดทองลายไทยที่เพดานอุโบสถ พระประธานองค์เก่าและองค์ใหม่ คือ พระพุทธชินราช กว้าง ๖๑ นิ้ว ด้านหน้ามีพระพุทธรูปหลวงพ่อบ้านแหลมเป็นไม้ขนุนแกะสลักทั้งองค์ ด้านนอกฝาผนังฝังมุกลายไทย ทั้งหลังพร้อมเสาระเบียงรอบอุโบสถด้านล่างปูด้วยอิฐบล็อกกำแพงแก้วทำด้วย สแตนเลส ๕๔ ช่อง ด้านข้างปูด้วยหินแกรนิต มีซุ้มประตู ๔ ซุ้ม รอบอุโบสถประดับมุกทั้งด้านนอกและด้านใน เหตุผลที่ท่านใช้มุกประดับ เพราะเห็นว่าวัดศรีทธาธรรมอยู่ติดทะเล การฝังมุกจะอยู่ทนและเป็นที่ยึดหน้าซุ้มตาของตำบล การฝังมุกเริ่มจากด้านในก่อนในปี ๒๕๓๕ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันคือ พระครูธรรมธวัชชัย ญาณวีโร (หลี่) ได้รับช่วงการพัฒนาวัดต่อมา วัดศรีทธาธรรมได้มีพิธีปิดทองฝังลูกนิมิตในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ปัจจุบันวัดศรีทธาธรรมได้ชื่อว่าเป็นวัดที่สวยงามที่สุด มีโบสถ์เป็นไม้สักทองทั้งหลังฝังมุกแห่งเดียวของประเทศไทย วัดศรีทธาธรรมนอกจากจะเป็นวัดที่ชาวพุทธให้ความเลื่อมใสศรัทธามากกราบไหว้พระกันเป็นประจำแล้ว ยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดสมุทรสงครามด้วย (อ้างอิง: หนังสือที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพ พระครูสมุทรวิสูทธิวงศ์ เจ้าอาวาสวัดศรีทธาธรรม พ.ศ.๒๕๔๒)

ดอนหอยหลอด ตั้งอยู่บริเวณปากแม่น้ำแม่กลอง จังหวัดสมุทรสงคราม จัดเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ โดยได้รับการขึ้นทะเบียนให้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ (Ramsar Site) ลำดับที่ ๑,๐๙๙ (ลำดับที่ ๓ ของประเทศไทย) เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๔๓ ครอบคลุมพื้นที่ ๒๔.๐๙ ตารางกิโลเมตร (๑๕,๐๕๖.๒๕ ไร่) จากพื้นที่ชุ่มน้ำทั้งหมด ๕๔๖,๘๗๕ ไร่ ซึ่งรวมทั้งพื้นที่ที่อยู่บนบกและในทะเลของ ต.บางจะเกร็ง ต.บางแก้ว ต.แหลมใหญ่ ต.คลองโคน อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม ดอนหอยหลอดเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่งทะเลลักษณะดิน จากการทับถมของตะกอนจากแม่น้ำและตะกอนจากทะเลบริเวณปากแม่น้ำแม่กลอง เป็นกลไกทางธรรมชาติที่ช่วยกรองตะกอนจากแม่น้ำก่อนที่จะออกสู่ทะเลเกิดเป็นสันดอนยื่นออกไปในทะเลราว ๘ กิโลเมตร ลักษณะของพื้นที่เป็นชายฝั่งราบเรียบที่พื้นเป็นทรายและตะกอนโคลนเลนที่มีความสมบูรณ์ของธาตุอาหาร จึงเป็นพื้นที่อุดมไปด้วยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีความหลากหลาย รวมถึงหอยนานาชนิดที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะหอยหลอด ซึ่งมีลักษณะที่โดดเด่นหาได้ยากในภูมิภาคอื่น ซึ่งพบแพร่กระจายในพื้นที่จำนวน ๔ ชนิด ประกอบด้วย *Solen strictus*, *S. corneus*, *S. regularis* และ *S. thailandicus* ชนิดที่พบจำนวนมากและมีคุณค่าทางเศรษฐกิจสูง ๒ ชนิด คือ *S. regularis* และ *S. thailandicus* (สำนักงาน นโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๒. , วัลลพและคณะ, ๒๕๓๕ ; สุนันท์และมงคลรัตน์, ๒๕๓๘) บริเวณดอนหอยหลอดและป่าชายเลนที่อยู่ใกล้เคียงยังเป็นแหล่งอาศัยของนกทะเลและนกชายฝั่งอย่างน้อย ๑๘ ชนิด ในจำนวนนี้มีอยู่ชนิดหนึ่งที่จัดเป็นนกที่อยู่ในภาวะใกล้สูญพันธุ์ไปจาก

ประเทศไทย คือ นกกระสา นวล และมีอีก ๓ ชนิดที่จัดอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการถูกคุกคาม ได้แก่ เหยี่ยวแดง นกนางนวลแกลบเล็ก และนกนางแอ่นกินรัง จากการสำรวจบริเวณดอนหอยหลอดยังพบสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังอีกอย่างน้อย ๔๒ ชนิด ดอนหอยหลอดจึงมีความสำคัญในแง่ของแหล่งศึกษาทางนิเวศวิทยาที่มีความสมบูรณ์ ทั้งการค้นคว้าวิจัย ทดลอง รวมถึงการเก็บตัวอย่างเพื่อการศึกษา และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินวิถีชีวิต และวิถีการประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่ (อ้างอิง : แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) เทศบาลตำบลบางจะเกร็ง)

ศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ตั้งอยู่ในเขตของดอนหอยหลอด เป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่มาสักการะเมื่อมาถึงดอนหอยหลอด ภายในศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ มีรูปปั้นของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ประดิษฐานอยู่ภายใน โดยเป็นที่เคารพสักการะของประชาชนชาวไทยที่มาเที่ยวดอนหอยหลอด บริเวณโดยรอบศาล ยังมีบันทึกของกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ที่นำมาแสดงไว้บนแผ่นหินอยู่ทางด้านหลังศาล สถานที่โดยรอบเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจริมทะเล (อ้างอิง : แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) เทศบาลตำบลบางจะเกร็ง)

ข้อมูลรายชื่อผู้บริหาร และสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางจะเกร็ง

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หมู่ที่	เบอร์โทรศัพท์
๑	นายศราวุธ กล้วยจ้านงค์	นายกเทศมนตรีตำบลบางจะเกร็ง	๒	๐๘๑-๖๔๓๔๒๔๙
๒	นายประสงค์ เปรุनावิน	รองนายกเทศมนตรีตำบลบางจะเกร็ง	๕	๐๘๖-๑๗๒๙๒๘๑
๓	นายสถาพร พุกกลิ่น	รองนายกเทศมนตรีตำบลสันทราย	๒	๐๘๙-๖๙๒๕๑๖๔
๔	นางธนพร ประเสริฐดี	ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีตำบลบางจะเกร็ง	๒	๐๘๖-๗๙๑๑๗๗๒
๕	นายเมทัส ปันทรัพย์	เลขานุการนายกเทศมนตรีตำบลบางจะเกร็ง	๒	๐๙๘-๗๘๒๖๔๑๕
๖	นายวัฒน์ พุกกลิ่น	ประธานสภาเทศบาลตำบลบางจะเกร็ง	๔	๐๘๕-๔๐๖๘๗๗๗
๗	นายไพฑูรย์ พุกกลิ่น	รองประธานสภาเทศบาลตำบลบางจะเกร็ง	๕	๐๘๑-๔๓๔๘๒๑๖
๘	นายเชียน น้ำเงิน	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางจะเกร็ง	๑	๐๙๖-๙๗๓๗๗๖๒
๙	นางบุญส่ง จิตทงศ์	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางจะเกร็ง	๒	๐๘๑-๔๔๘๗๘๐๐
๑๐	นางพจมาลย์ นนทลักษณ์	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางจะเกร็ง	๒	๐๘๑-๘๕๕๒๙๒๒
๑๑	นายธนะเมศร์ เจริญพิรมย์กุล	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางจะเกร็ง	๒	๐๘๕-๙๗๖๗๔๓๕
๑๒	นายบรรจง เปรุनावิน	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางจะเกร็ง	๒	๐๘๒-๐๒๕๗๔๙๔
๑๓	นายกิจวัฒน์ คงรักษา	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางจะเกร็ง	๒	๐๘๑-๙๑๒๕๑๙๕
๑๔	นางวิเชียร น้ำใจดี	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางจะเกร็ง	๓	๐๙๑-๙๓๖๓๐๔๙
๑๕	นายสันต์ นาคขันทอง	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางจะเกร็ง	๔	๐๘๗-๖๖๖๖๕๕๙
๑๖	นายวิสูตร นาคขันทอง	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางจะเกร็ง	๔	๐๙๓-๔๙๘๑๐๐๓
๑๗	นายบุญชู อุ่มเพชร	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางจะเกร็ง	๕	๐๙๘-๓๓๘๖๖๗๑

ข้อมูลรายชื่อ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบางจะเกร็ง
ตำบลบางจะเกร็ง แบ่งเขตการปกครองเป็นหมู่บ้านทั้งหมด ๕ หมู่บ้าน ได้แก่

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หมู่ที่	เบอร์โทรศัพท์
๑	นายนิพัทธ์ คล้าจิต	กำนันตำบลบางจะเกร็ง บ้านคลองกก	๓	๐๘๕-๑๐๙๕๐๖๐
๒	นางสมสุข ใจสกุล	ผู้ใหญ่บ้าน บ้านรามัญตะวันตก	๑	๐๘๖-๗๕๓๙๐๕๔
๓	น.ส.ชนัดดา ถนอมชาติ	ผู้ใหญ่บ้าน บ้านบางจะเกร็ง	๒	๐๙๒-๒๖๔๖๖๙๖
๔	นางสุภาพ คงรักษา	ผู้ใหญ่บ้าน บ้านคูสี	๔	๐๘๘-๖๔๖๔๓๒๓
๕	นายชัยสิทธิ์ นันทนาภิตติ	ผู้ใหญ่บ้าน บ้านรามัญตะวันออก	๕	๐๘๑-๘๕๖๓๘๗๖

ข้อมูล รายชื่ออาสาสมัครสาธารณสุข(อสม.)เทศบาลตำบลบางจะเกร็ง

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หมู่ที่	เบอร์โทรศัพท์
๑	นางสมสุข ใจสวัสดิ์	ประธาน อสม.บ้านรามัญตะวันตก	๑	
๒	นางอาภรณ์ พุ่มพร	ประธาน อสม. บ้านบางจะเกร็ง	๒	
๓	นางสาวสะอาด สวัสดิ์ทอง	ประธาน อสม. บ้านคลองกก	๓	
๔	นางเกษศิริ เกิดน้อย	ประธาน อสม. บ้านคู่มือ	๔	
๕	นางสำนวน จิรพัฒน์โชติ	ประธาน อสม. บ้านรามัญตะวันออก	๕	

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ (๑) อนุรักษ์ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วยภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย สามารถปรับประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสม สร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

กองการศึกษา เทศบาลตำบลบางจะเกร็ง ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำโครงการสำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้านหรือปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิ มีความหมายว่า พื้น ชั้น พื้นเพ

ปัญญา หมายความว่า ความรอบรู้ ความรู้ทั่วไป ความฉลาดเกิดแต่การเรียนรู้และคิด

ภูมิปัญญา หมายถึง พื้นความรู้ ความสามารถ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความสามารถในการใช้พื้นความรู้สร้างสรรค์งานเพื่อพัฒนาและดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น

การถ่ายทอดความรู้หรือการสอน หมายถึง บอกวิชาความรู้ให้แสดงเข้าใจโดยวิธีบอกหรือทำให้เห็นเป็นตัวอย่างเพื่อให้รู้ตัว

จากการศึกษาความหมายที่ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการต่างๆ ซึ่งครอบคลุมคำว่า ภูมิปัญญา ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย สามารถรวบรวมได้ดังนี้

๑. ภูมิปัญญา

คำว่า ภูมิปัญญา ตรงกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Wisdom ซึ่งมีความหมายว่า ความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ ความสามารถทางพฤติกรรม และความสามารถในการแก้ไขปัญหาของมนุษย์

สรุปได้ว่า ภูมิปัญญา หมายถึง ความรู้ ความคิด ความสามารถ ที่เป็นผลมาจากการใช้ความคิด และสติปัญญาในการปรับตัวและดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชน เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น เรียนรู้ และสะสมมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน สามารถใช้หรือปรับเปลี่ยนมาสร้างประโยชน์ และแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ภูมิปัญญาอาจเกิดจากประสบการณ์ของกลุ่มชนในชุมชนจากภายนอกชุมชน และ/หรือผลิตใหม่ หรือผลิตซ้ำขึ้นมา ก็ได้

๒. ภูมิปัญญาชาวบ้าน (Popular Wisdom) สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ให้ความหมายของภูมิปัญญาชาวบ้านว่าเป็นความรู้ของชาวบ้านที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์และความเฉลียวฉลาดของแต่ละคน ซึ่งได้เรียนรู้จากพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ญาติพี่น้อง และผู้ที่มีความรู้ในชุมชน ความรู้เหล่านี้เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต เป็นแนวทางหลักเกณฑ์ มีวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมแล้วกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์และกับธรรมชาติ ความรู้ที่สั่งสมมาแต่บรรพบุรุษสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไป

สู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ระหว่างการสืบทอดมีการปรับปรุง ประยุกต์และเปลี่ยนแปลงจนอาจเกิดเป็นความรู้ใหม่ตามสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง รากฐานความรู้ของชาวบ้านที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์และความรอบรู้ รวมทั้งได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ และได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาพการณ์ทางสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม

๓. ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๖ ได้ให้ความหมายของคำว่า **ภูมิปัญญาท้องถิ่น** ไว้ โดยแยกให้ความหมายของคำว่า **ภูมิปัญญา** ว่าหมายถึง พื้นความรู้ ความสามารถ และคำว่า **ท้องถิ่น** ว่าหมายถึง ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งโดยเฉพาะ ดังนั้น คำว่า **ภูมิปัญญาท้องถิ่น** จึงหมายถึง พื้นความรู้ ความสามารถของท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง

สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้กล่าวไว้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นสะสมขึ้นมาจากประสบการณ์ของชีวิต สังคม และในสภาพสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน และถ่ายทอดสืบทอดกันมาเป็นวัฒนธรรม การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม จึงต้องใช้ปัญญาค้นหาสิ่งที่มีอยู่แล้ว พื้นฟู ประยุกต์ เสริมสร้างสิ่งใหม่ บนรากฐานสิ่งเก่าที่ค้นพบนั้น นักฟื้นฟู นักประยุกต์และนักประดิษฐ์คิดค้นทางวัฒนธรรมพื้นบ้านเหล่านี้ มีชื่อเรียกในเวลาต่อมาว่า “ปราชญ์ชาวบ้าน” หรือ “ผู้รู้ชาวบ้าน” และสติปัญญาที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์นี้เรียกว่า “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” หรือ “ภูมิปัญญาท้องถิ่น”

ศูนย์พัฒนาหลักสูตรกรมวิชาการ กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน คือความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต คิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญา และตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลายๆ เรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่างๆ อาจกล่าวได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชน และในตัวของตัวเอง หากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษาและนำมาใช้ก็จะเป็นที่รู้จัก เกิดการยอมรับ ถ่ายทอด และพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ตามยุคตามสมัยได้

สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้ที่เกิดจากการสั่งสมความรู้และประสบการณ์ของคนในชุมชนหรือท้องถิ่น ที่มีการถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นจนเป็นวิถีชีวิต มรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและมีความหมายเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาชีวิตของคนในท้องถิ่น

๔. ภูมิปัญญาไทย (Thai Wisdom) เป็นผลของประสบการณ์สั่งสมของคนที่เรียนรู้จากปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มชนเดียวกันและระหว่างกลุ่มชุมชนหลายๆ ชาติพันธุ์ รวมไปถึงโลกทัศน์ที่มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ ภูมิปัญญาเหล่านี้เคยเอื้ออำนวยให้คนไทยแก้ปัญหาได้ดำรงอยู่ และสร้างสรรค์อารยธรรมของเราเองได้อย่างมีดุลยภาพกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในระดับพื้นฐานหรือระดับชาวบ้าน ภูมิปัญญาในแผ่นดินนี้มีได้เกิดขึ้นเป็นเอกเทศ แต่มีส่วนแลกเปลี่ยนเลือกเฟ้น และปรับให้ภูมิปัญญาจากอารยธรรมอื่นตลอดมา

สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาไทย หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถ และทักษะของคนไทยในด้านต่างๆ ที่เกิดจากการสะสม เลือกรสร และพัฒนาปรับปรุงอย่างมีระเบียบแบบแผน และมีรูปแบบที่เป็นที่ ยอมรับและได้รับการถ่ายทอดกันมาในสังคม เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันของผู้คนแต่ละยุคแต่ละสมัย

ตารางเปรียบเทียบภูมิปัญญาท้องถิ่นกับภูมิปัญญาไทย

ประเภทภูมิปัญญา	ลักษณะที่เหมือนกัน	ลักษณะที่แตกต่างกัน
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	เป็นองค์ความรู้ และวิธีการที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจซึ่งได้สืบทอดและเชื่อมโยงมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน	เป็นองค์ความรู้และความสามารถในระดับบุคคลหรือระดับท้องถิ่น ซึ่งมีขอบเขตจำกัดในแต่ละท้องถิ่น เช่น ภาษาอีสาน ผ้าไหม แกงไต ปลา หนังตะลุง เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน ฯลฯ
ภูมิปัญญาไทย		เป็นองค์ความรู้และความสามารถโดยส่วนรวม เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ เช่น ภาษาไทย มวยไทย ต้มยำกุ้ง เป็นภูมิปัญญาไทย ฯลฯ

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า **ภูมิปัญญา** เป็นความรู้ ความสามารถ และวิธีการที่กลุ่มชนได้จากประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ในการปรับตัว และดำรงชีพในระบบนิเวศหรือสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคม - วัฒนธรรมที่ได้มีการพัฒนาสืบสานกันมา **ภูมิปัญญาชาวบ้าน** จึงเป็นความรู้ ความสามารถ และวิธีการปฏิบัติของชาวบ้านที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งได้สืบทอดและเชื่อมโยงมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หากวิธีการนั้นเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น และมีการนำไปปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายในชุมชนก็จะเรียกว่า **ภูมิปัญญาท้องถิ่น** แต่ถ้าได้รับการยอมรับในระดับชาติก็จะขยายกว้างเป็น **ภูมิปัญญาไทย**

จากความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ ๖ ประการ คือ

๑. มีความเป็นท้องถิ่นที่มีรากฐานอยู่ในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง
๒. เป็นความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในบุคคล ที่ใช้ความรู้นั้น
๓. มีการถ่ายทอดผ่านการบอกเล่าและถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ไม่ค่อยมีการจดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
๔. เป็นความรู้ที่มาจากการลงมือทำและประสบการณ์มากกว่าเป็นความรู้จากทฤษฎี
๕. มีรากฐานในโลภทัศน์ทางศาสนา ความสำคัญด้านจิตวิญญาณและค่านิยมของชุมชนในสังคม
๖. เป็นความรู้ที่มองสรรพสิ่งอย่างองค์รวม ความสมดุลของร่างกายและจิตวิญญาณ และมีความสำคัญในการดำรงชีวิต

ความสำคัญของภูมิปัญญาไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาไทยพอสรุปได้ดังนี้

๑. ภูมิปัญญาไทยช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น

พระมหากษัตริย์ไทยทรงใช้ภูมิปัญญาในการสร้างชาติ สร้างความเป็นปึกแผ่นของประเทศมาโดยตลอด ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย พ่อขุนรามคำแหงมหาราชพระองค์ทรงปกครองประชาชนด้วยพระเมตตา

แบบพ่อปกครองลูก ผู้ใดประสบความสำเร็จก็สามารดิระดัังแจ้งความเดือเดือรอนขอรับพระราชทานความช่วยเหลือทำให้ประชาชนมีความจงรักภักดีต่อพระองค์ ต่อประเทศชาติร่วมกัน สร้างชาติบ้านเมืองจนเจริญรุ่งเรืองได้เป็นปึกแผ่น พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ พระองค์ทรงใช้ภูมิปัญญาสร้างคุณประโยชน์แก่ประเทศทางการเมืองภายในประเทศจนรอดพ้นภัยพิบัติหลายครั้ง ด้านการเกษตรพระองค์ทรงพระราชทานทฤษฎีใหม่แก่พสกนิกร ด้านการเกษตรแบบผสมผสานและยั่งยืน พื้นฟูสภาพแวดล้อม ยังความสงบร่มเย็นของประชาชนให้กลับคืนมา

๒. สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย

คนไทยในอดีตมีความสามารถเป็นที่ปรากฏในประวัติศาสตร์จำนวนมาก เป็นที่ยอมรับของนานาชาติอารยประเทศ เช่น นายขนมต้ม เป็นนักมวยที่มีฝีมือเก่งในการใช้อวัยวะทุกส่วน ทุกท่าแม่ไม้มวยไทยสามารถชกมวยไทยจนชนะพม่าได้ถึงเก้าคนสิบคนในคราวเดียวกัน ซึ่งในปัจจุบันมวยไทยถือเป็นภูมิปัญญาด้านศิลปะการป้องกันตัวชั้นเยี่ยม

นอกจากนี้ยังมีภูมิปัญญาด้านอาหาร อาหารไทยเป็นอาหารที่มีความหลากหลายในรสชาติทั้งอาหาร คาว หวาน ปรุงง่าย รสอร่อยถูกปากทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ พืชที่ใช้ปรุงอาหารส่วนใหญ่เป็นพืชสมุนไพรที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น และราคาถูก พืชที่ใช้เป็นส่วนประกอบที่เป็นพืชสมุนไพร เช่น ตะไคร้ ขิง ข่า กระชาย ใบมะกรูด ใบโหระพา ใบกะเพรา เป็นต้น

๓. ความสามารถปรับปรุง ประยุกต์หลักคำสอนทางศาสนา ใช้กับวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม

คนไทยยอมรับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ โดยนำหลักธรรมคำสอนทางศาสนาไปปรับใช้ในวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม ทำให้คนไทยเป็นผู้อ่อนน้อมถ่อมตน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ประณีประนอม รักสงบ ใจเย็น มีความอดทนให้อภัยแก่ผู้สำนึกผิด ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายปกติสุข ทำให้คนในชุมชนพึ่งพากันได้ ทั้งหมดนี้สืบเนื่องจากหลักธรรมคำสอนพระพุทธศาสนา เป็นการนำภูมิปัญญาในการประยุกต์พระพุทธศาสนาไปใช้กับชีวิตประจำวัน

๔. สร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน

ภูมิปัญญาไทยมีความเด่นชัดในการยอมรับนับถือและให้ความสำคัญแก่คน สังคม และธรรมชาติอย่างยิ่ง มีเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจนมากมาย เช่น ประเพณีสิบสองเดือน เป็นการแสดงความเคารพและขอพร เป็นวันแห่งครอบครัว เครื่องญาติพี่น้องได้พบปะกันด้วยความอบอุ่น ส่วนประเพณีลอยกระทง คุณค่าอยู่ที่การบูชาและเคารพบุญคุณของน้ำที่หล่อเลี้ยงชีวิตของคน พืช และสัตว์ ซึ่งใช้น้ำทั้งการบริโภคและอุปโภค ในการรักษาป่าให้ต้นน้ำลำธาร ได้ประยุกต์ให้มีประเพณีการบวชป่า ให้เคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ธรรมชาติสภาพแวดล้อมยังความอุดมสมบูรณ์แก่ต้นน้ำลำธารพลิกฟื้นกลับคืนมาได้ อาชีพการเกษตรเป็นอาชีพหลักของคนไทยที่คำนึงถึงความสมดุลของคน สังคมและธรรมชาติ โดยทำแต่น้อยพออยู่พอกิน เมื่อเหลือก็กินก็แจกญาติพี่น้อง เพื่อนบ้านใกล้เคียง นอกจากนี้ยังนำไปแลกเปลี่ยนกับสิ่งของอย่างอื่นที่ตนไม่มี เมื่อเหลือใช้จริงๆ จึงจะขาย อาจกล่าวได้ว่าเป็นการเกษตรแบบ “กิน-แจก-แลก-ขาย” ทำให้คนในสังคมได้ช่วยเหลือเกื้อกูลแบ่งปันกัน เคารพกันถือกัน เป็นญาติกันทั้งหมู่บ้าน จึงอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีสัมพันธ์กันแนบแน่น ธรรมชาติไม่ถูกทำลายไปมากเนื่องจากทำพออยู่พอกิน ไม่โลภ และทำลายมากเหมือนปัจจุบัน ถือเป็นภูมิปัญญาที่สร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติให้อยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน

๕. เปลี่ยนแปลงปรับปรุงได้ตามยุคสมัย

แม้กาลเวลาจะเปลี่ยนไปอย่างไร ความรู้สมัยใหม่จะหลั่งเข้ามามาก แต่ภูมิปัญญาไทยก็สามารถปรับเปลี่ยนได้เหมาะสมกับยุคสมัย เช่น การรู้จักนำเครื่องยนต์มาติดตั้งกับเรือใบให้พัดเป็นทางสามารถวิ่งได้เร็วขึ้นเรียกว่า “เรือหางยาว” การรู้จักทำการเกษตรแบบผสมผสานพลิกฟื้นธรรมชาติให้อุดม

สมบูรณ์คืนแทนสภาพป่าที่ถูกตัดทำลายไป การรู้จักใช้ภูมิปัญญาออมเงินสะสมทุนตามแบบสมัยใหม่ให้สมาชิก กู้ยืมปลดหนี้สิน และจัดสวัสดิการแก่สมาชิกจนชุมชนมีความมั่นคง เข้มแข็ง สามารถช่วยตนเองได้หลายร้อย หมู่บ้านทั่วประเทศ และการสร้าง “อุทยา” ขึ้นเป็นปะการังเทียม ให้ปลาอาศัยวางไข่แพร่พันธุ์และเจริญเติบโต ขยายจำนวนมากดังเดิม ถือเป็นการใช้ภูมิปัญญาปรับปรุงประยุกต์ใช้ได้ตามยุคตามสมัย

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เอกวิทย์ ณ ถลาง ได้แบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. ภูมิปัญญาหรือความรู้ส่วนที่เรียกว่า “ยาไส้” ซึ่งเป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจเรื่องของปาก ท้อง เป็นสิ่งที่ถูกนำไปแสวงหาผลประโยชน์ หรือตีคุณค่าเป็นตัวเงินได้ง่าย จึงจำเป็นต้องหวงแหน มีการจด ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรทางปัญญา

๒. ภูมิปัญญาหรือความรู้ส่วนที่เรียกว่า “ยาใจ” ซึ่งความรู้ที่ไม่เป็นพิษเป็นภัยกับใคร กลับช่วยให้ สังคมมีความเอื้ออาทร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อความผาสุกของคนในสังคม

ประการแรก ภาวะวรรณ ได้สังเคราะห์ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้คือ

๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากสติปัญญา ของชาวบ้าน เป็นศักยภาพหรือความสามารถในการแก้ไขปัญหา การดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของ ชาวบ้านให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของชุมชนท้องถิ่น

๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนา เป็นองค์ความรู้ความสามารถของชาวบ้านที่คิดค้น สังสมสืบ ทอด ปรับปรุง พัฒนา เป็นศักยภาพหรือความสามารถในเชิงสร้างสรรค์ เป็นการสร้างความรู้ใหม่ สร้างปัญญา ตอบสนองความจำเป็น ความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เอื้อประโยชน์ต่อการ พัฒนาประเทศโดยรวม ทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนและมั่นคง

การจำแนกตามแหล่งถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

ได้จำแนกภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแหล่งถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทบุคคล ครอบคลุมบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำในเรื่องพิธีกรรมสำคัญของท้องถิ่น บุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติ การ ประดิษฐ์ และการเกษตรกรรม โดยบุคคลที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจเป็นผู้ริเริ่ม หรือเป็นผู้สืบทอดภูมิปัญญา จากรุ่นสู่รุ่น เช่น ครูภูมิปัญญาหรือปราชญ์ชาวบ้าน พระภิกษุ ผู้นำชุมชน ผู้รู้ พ่อเฒ่าแม่เฒ่า ฯลฯ

๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทสถานที่ ครอบคลุมสถานที่ที่มีความสำคัญกับท้องถิ่นในด้าน ประวัติศาสตร์ ศาสนา พิธีกรรม สถานที่ทางธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งเพาะปลูกตาม แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งที่เป็นบุคคล หน่วยราชการ และองค์กรเอกชน

๓. ภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทวัสดุอุปกรณ์ ครอบคลุมวัสดุอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ใน รูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อของจริง และของจำลองที่ใช้นำเสนอความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีมากมายหลายแขนง แต่มักจะถูกมองว่าล้าหลัง คนบางกลุ่มจึงไม่ค่อยให้ ความนิยมและสืบสานกันมากนัก ส่วนใหญ่แล้วภูมิปัญญาท้องถิ่นมักสืบทอดบอกกล่าวกันเป็นการภายใน เช่น สูตรทำอาหารหรือตำรับตำราต่างๆ ทำให้ไม่เป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไป อาจจำแนกภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น ๑๐ ลักษณะได้ดังนี้

๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับความเชื่อและศาสนา ภูมิปัญญาประเภทนี้จะมีลักษณะ แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น เนื่องจากมีพื้นฐานทางความเชื่อในศาสนาที่แตกต่างกัน สำหรับภูมิปัญญา ท้องถิ่นของไทยซึ่งเกี่ยวกับความเชื่อในพระพุทธศาสนาเป็นหลักนั้น ได้มีส่วนสร้างสรรค์สังคม โดยการ ผสมผสานกับความเชื่อดั้งเดิมจนกลายเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น

๒. **ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับประเพณีและพิธีกรรม** เนื่องจากประเพณีและพิธีกรรมเป็นสิ่งที่ฝังรากลึกในคนไทยในท้องถิ่นสร้างขึ้นมา โดยเฉพาะเป็นการเพิ่มขวัญกำลังใจในสังคม ภูมิปัญญาประเภทนี้จึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในสังคมเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากประเพณีและพิธีกรรมที่สำคัญๆ ในประเทศไทยล้วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคมแทบทั้งสิ้น

๓. **ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับศิลปะพื้นบ้าน** เป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะประเภทต่างๆ โดยการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากนั้นได้สืบทอดการพัฒนาอย่างไม่ขาดสาย กลายเป็นศิลปะที่มีลักษณะที่มีคุณค่าเฉพาะถิ่น

๔. **ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับอาหารและผักพื้นบ้าน** นอกจากมนุษย์จะนำอาหารมาบริโภคเพื่อความอยู่รอดแล้ว มนุษย์ยังได้นำเทคนิคการถนอมอาหารและการปรุงอาหารมาใช้เพื่อให้อาหารที่มีมากเกินความต้องการสามารถเก็บไว้บริโภคได้เป็นเวลานาน ซึ่งถือว่าเป็นภูมิปัญญาอีกประเภทหนึ่งที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต นอกจากนี้ยังนำผักพื้นบ้านชนิดต่างๆ มาบริโภคได้อีกด้วย

๕. **ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้าน** การละเล่นถือว่าเป็นการผ่อนคลาย โดยเฉพาะในวัยเด็กซึ่งชอบความสนุกสนานเพลิดเพลิน ภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยส่วนใหญ่จะใช้อุปกรณ์ในการละเล่นที่ประดิษฐ์มาจากธรรมชาติ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติและรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมอย่างกลมกลืน

๖. **ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม** ประเทศไทยมีวัฒนธรรมที่หลากหลาย ซึ่งเกิดจากการสร้างสรรค์ของแต่ละภาค เราสามารถพบหลักฐานจากร่องรอยของศิลปวัฒนธรรมที่ปรากฏกระจายตัวอยู่ทั่วไป เช่น สถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเทคนิค ความคิด ความเชื่อของบรรพชนได้เป็นอย่างดี

๗. **ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน** ภูมิปัญญาประเภทนี้ส่วนมากจะแสดงออกถึงความสนุกสนาน และยังเป็นคติสอนใจสำหรับคนในสังคม ซึ่งมีส่วนแตกต่างกันออกไปตามโลกทัศน์ของคนในภาคต่างๆ

๘. **ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับสมุนไพรและตำรายาพื้นบ้าน** ภูมิปัญญาประเภทนี้เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ของคนในอดีตและถ่ายทอดให้กับคนรุ่นหลัง ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะถือว่าเป็นปัจจัยสี่ ซึ่งมีความจำเป็นสำหรับมนุษย์ หากได้รับการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยจะเป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคตได้

๙. **ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับประดิษฐกรรมและหัตถกรรมพื้นบ้าน** เทคโนโลยีและสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่เกิดจากภูมิปัญญาของคนไทยในแต่ละภาคนั้นถือเป็นประดิษฐกรรมและหัตถกรรมชั้นเยี่ยม ซึ่งปัจจุบันยังไม่ได้รับความสนใจในการพัฒนาและส่งเสริมภูมิปัญญาประเภทนี้เท่าที่ควร หากมีการเรียนรู้และสืบทอดความคิดเกี่ยวกับการประดิษฐกรรมและหัตถกรรมให้แก่เยาวชน จะเป็นการรักษาภูมิปัญญาของบรรพชนได้อีกทางหนึ่ง

๑๐. **ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ** เนื่องจากคนไทยมีอาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม โดยเฉพาะการทำนา ทำไร่ จึงทำให้เกิดภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับความเชื่อและพิธีกรรมในการดำรงชีวิตเพื่อแก้ปัญหาหรืออ่อนน้อมให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ในการเพาะปลูก และเพื่อเพิ่มผลิตผลทางการเกษตร ดังจะเห็นได้จากพิธีกรรมเกี่ยวกับเกษตรกรรมทั่วทุกภูมิภาคของไทย

คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้แบ่งสาขาหรือประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ๑๑ สาขา ดังนี้

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยีโดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในภาวะการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรม อันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

๓. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง การจัดการด้านสมทบและบริการกองทุนในการประกันคุณภาพชีวิตของคน ให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

๖. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ มีผลงานโดดเด่นเรื่องต่อไปนี้

๖.๑ ด้านจิตรกรรม คือ การวาดภาพฝาผนัง การเขียนภาพลงผ้า หน้าผา การสักลาย ฯลฯ

๖.๒ ด้านประติมากรรม คือ ผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์และมีฝีมือในการปั้น แกะสลัก การหล่อ เช่น หล่อพระพุทธรูป ปั้นโอ่ง สลักลวดลาย ประดับต้นเทียน สิ่งก่อสร้าง ฯลฯ

๖.๓ ด้านสถาปัตยกรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์เรื่องการก่อสร้างอาคาร บ้านเรือน โบสถ์ ศาลา ศาลพระภูมิ ฯลฯ

๖.๔ ด้านหัตถกรรม (งานช่างฝีมือ) คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีผลงานในสิ่งที่ทำมือ เช่น เครื่องจักสานต่างๆ

๖.๕ ด้านงานประดิษฐ์ คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ด้านการจัดทำผลงานเลียนแบบธรรมชาติ เช่น การประดิษฐ์ดอกไม้ บายศรี การแต่งลวดลายบนแผ่นผ้า ฯลฯ

๖.๖ ด้านดนตรี นาฏศิลป์และการเล่นพื้นบ้าน คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ด้านการเล่นดนตรี การขับลำ การพ่อนรำ การคิดวิธีการเล่นพื้นบ้าน หมอลำ การเล่นหนังปราโมทัย ลิเก เพลง กันตรึม เจริญ ฯลฯ

๗. สาขาการจัดการองค์กร หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินงานขององค์กรชุมชนต่างๆ ให้สามารถพัฒนาและบริหารองค์กรของตนเองได้ตามบทบาทหน้าที่ขององค์กร เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น

๘. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานเกี่ยวกับภาษา ทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๙. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถในการประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนา ความเชื่อ และประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักธรรมทางศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ประเพณีบุญประเพณีประเพณีเข้า เป็นต้น

๑๐. สาขากองทุนและสวัสดิการ หมายถึง การจัดการด้านสมทบและบริการกองทุนในการประกันคุณภาพชีวิตของคน ให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

๑๑. สาขาการศึกษา หมายถึง ความสามารถในการถ่ายทอด การอบรมเลี้ยงดู การบ่มเพาะ การสั่งสอน การสร้างสื่อและอุปกรณ์ การวัดความสำเร็จ

ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑.ด้านเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการกสิกรรม/การปศุสัตว์/การประมง/การป่าไม้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ โคก หนอง นา เป็นต้น

ผู้มีความรู้ด้านการเกษตรกรรม ได้แก่

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	หมายเหตุ
๑	นายเชียน น้ำเงิน	☐ บ้านเลขที่ ๗๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางจะเกร็ง โท.	☐ ด้าน เพาะเลี้ยงหอย แมลงฟู่	
๒	นางอำไพ เมฆเจริญ	☐ บ้านเลขที่ ๓๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางจะเกร็ง โท.๐๘๙-๐๕๘๑๙๗๓	☐ ด้าน เพาะเลี้ยงปลา	
๓	นายสุรเชษฐ์ ทับบรินทร์	☐ บ้านเลขที่ ๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลบางจะเกร็ง โท.-	☐ ด้าน การทำน้ำตาล มะพร้าว	

๒. ด้านหัตถกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่างง่าย โดยไม่ใช้เครื่องจักร เป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต เช่น งานจักสาน, งานแกะหนังตะลุง, งานทอผ้าด้วยมือ, งานเย็บปักถักร้อย, การทำหัวโขน เป็นต้น

ผู้มีความรู้ด้านงานหัตถกรรม/ฝีมือต่าง ๆ ได้แก่

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	หมายเหตุ
๑	นางรัชนิ ประทับจิต	☐ บ้านเลขที่ ๓๗ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางจะเกร็ง โท.๐๘๙-๑๕๒๒๖๔๙	☐ ด้าน หัตถกรรม (สานตะกร้า, ถักทอ)	
๒	นายไพโรจน์ จิตต์ตรง	☐ บ้านเลขที่ ๓๓ หมู่ที่ ๒ ตำบลบางจะเกร็ง โท. -	☐ ด้าน ถักอวน,แห	
๓	นายสำราญ กาลสกุล	☐ บ้านเลขที่ ๕๑/๔ หมู่ที่ ๒ ตำบลบางจะเกร็ง	☐ ด้าน การต่อเรือ	
๔	นายชูล ว่าวกำเหนิด	☐ บ้านเลขที่ ๓/๑๓ หมู่ที่ ๒ ตำบลบางจะเกร็ง โท.๐๘๓-๓๑๐๖๕๖๔	☐ ด้าน ช่างไม้	

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	หมายเหตุ
๖	นายสะอาด ขาวนวล	☐ บ้านเลขที่ ๒๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลบางจะเกร็ง	☐ ด้าน ต่อเรือจิว	
๗	นายทองจีน อุ่เงิน	☐ บ้านเลขที่ ๕๘ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.-	☐ ด้าน การทำเบ็ด,ลอบ	
๘	นางสาวบังเอิญ คงรักษา	☐ บ้านเลขที่ ๕๘ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.	☐ ด้าน เย็บผ้า,เย็บจาก	
๙	นายบัว พันภัย	☐ บ้านเลขที่ ๔๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.๐๙๒-๗๘๑๘๘๘๙๓	☐ ด้าน การต่อเรือ, ซ่อมแซมเรือ	
๑๐	นายแผน ยุติ	☐ บ้านเลขที่ ๑๓๒ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.๐๙๖-๙๙๘๙๙๗๔	☐ ด้าน การต่อเรือ	
๑๑	นายสมหมาย เปรุनावิน	☐ บ้านเลขที่ ๘๔ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางจะเกร็ง โทร -	☐ ด้าน ช่างปูน	

๓. ด้านการแพทย์ไทย คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน เช่น การหัตถเวชกรรมไทย (การนวดไทย/การนวดประคบสมุนไพร), การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค, การผดุงครรภ์พื้นบ้านโดยหมอตาแยของชาวไทยมุสลิม (โต๊ะบีแค) เป็นต้น
ผู้มีความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย / สมุนไพร / หมอพื้นบ้าน ได้แก่

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	หมายเหตุ
๑	นายอิสระ พิศาลกิจขจร	☐ บ้านเลขที่ ๘๐ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.๐๘๙-๐๕๘๑๙๗๓	☐ ด้าน แพทย์แผนไทย, ☐ ด้าน ยาสมุนไพร	
๒	นางจิตาภา สุวรรณเนตร	☐ บ้านเลขที่ ๘๑/๗ หมู่ที่ ๒ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.๐๙๐-๙๑๙๙๔๑๔	☐ ด้าน นวดแผนไทย	
๓	นางประพันธ์ ม่วงงาม	☐ บ้านเลขที่ ๙๖/๑๕ หมู่ที่ ๓ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.๐๘๗-๑๕๗๘๐๐๒	☐ ด้าน หมอทำขวัญ	
๔	นายธนัย พันภัย	☐ บ้านเลขที่ ๒๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางจะเกร็ง โทร -	☐ ด้าน หมอกวาดยาเด็ก	
๖	นางสาวแรม พันภัย	☐ บ้านเลขที่ ๒๗/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางจะเกร็ง โทร -	☐ ด้าน ยาสมุนไพร	

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	หมายเหตุ
๗	นางเกษศิริ เกิดน้อย	☐ บ้านเลขที่ ๑๑/๕ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.๐๖๒-๔๑๙๕๕๓๐	☐ ด้าน นวดแผนไทย	

๔. **ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การบวชป่า, การสืบชะตาแม่น้ำ, การทำแนวปะการังเทียม, การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นต้น

ผู้มีความรู้ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	หมายเหตุ
๑	นายชะลอ ถนอมชาติ	☐ บ้านเลขที่ ๓๘ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.	☐ ด้าน การทำแนวปะการังเทียม	
๒	นางสุภาพ คงรักษา	☐ บ้านเลขที่ ๒๗/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.	☐ ด้าน การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นต้น	
๓	นางสาวบุญเต็ม เขียวขำ	☐ บ้านเลขที่ ๒๓/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.	☐ ด้าน การจัดการขยะ	
๔	นายปฏิทัศน์ กลิ่นอุดม	☐ บ้านเลขที่ ๑๙/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางจะเกร็ง โทร -	☐ ด้าน การสืบชะตาแม่น้ำ	

๕. **ด้านศิลปกรรม** คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม, ประติมากรรม, นาฏศิลป์, ดนตรี, ทัศนศิลป์, คีตศิลป์, การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการ เช่น การขับร้องเพลงอีแซว, ลาตัด, ลิเก, หมอลำ, โนรา เป็นต้น

ผู้มีความรู้ด้านศิลปกรรม ได้แก่

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	หมายเหตุ
๑	นางปาริชาติ นวลิมป์	☐ บ้านเลขที่ ๒๓๖ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.๐๘๙-๕๔๙๗๗๙๘	☐ ด้าน หุ่นสาย	
๒	นายศรายุทธ เปรุनावิน	☐ บ้านเลขที่ ๙๕ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.๐๘๒-๐๑๐๐๗๗๘	☐ ด้าน จิตรกรรมไทยร่วมสมัย	

๖. ด้านภาษาและวรรณกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน เช่น ภาษาโบราณ, ภาษาถิ่น, หนังสือ, ตารา, ตารับอาหาร, งานประพันธ์/บทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง, เรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน บทเพลงต่าง ๆ เป็นต้น

ผู้มีความรู้ด้านภาษาและวรรณกรรม ได้แก่

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	หมายเหตุ
๑	นางปรีชา น้ำเงิน	☐ บ้านเลขที่ ๗๓/๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.๐๙๘-๒๗๔๔๘๕๘	☐ ด้าน ภาษามอญ	
๒	นายสมบัติ ไร่สกุล	☐ บ้านเลขที่ ๓๘/๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางจะเกร็ง โทร -	☐ ด้าน ไวยาวัจกร	
๓	นางเขมิกา เปรุनावิน	☐ บ้านเลขที่ ๓๘/๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.๐๘๖-๗๑๒๔๔๕๕	☐ ด้าน ภาษามอญ	
๔	นายอุทัย สกุลโต	☐ บ้านเลขที่ ๔/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.๐๓๔-๗๒๓๗๖๑	☐ ด้าน ไวยาวัจกร,ปราชญ์ ชาวบ้าน	

๗. ด้านอื่น ๆ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม อาหารไทย อาหารพื้นบ้าน เป็นต้น

ผู้มีความรู้ด้านความเชื่อ /โหราศาสตร์ /ไสยศาสตร์ ได้แก่

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	หมายเหตุ
๑	นางทองอยู่ ศรีสมุทร	☐ บ้านเลขที่ ๖๓ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางจะเกร็ง โทร -	☐ ด้าน ร้างทรงจุ่มเม็ญ	
๒	นายปฏิทัศน์ กลิ่นอุดม	☐ บ้านเลขที่ ๑๙/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางจะเกร็ง โทร -	☐ ด้าน ร้างทรงพ่อบุ	
๓	นางกนกวรรณ ฉลาดศิริกุล	☐ บ้านเลขที่ ๕๓/๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางจะเกร็ง โทร -	☐ ด้าน หมอดูดวง โชคชะตา	

ผู้มีความรู้ด้านการถนอมอาหาร ได้แก่

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	หมายเหตุ
๑	นางเปมิกา เปรุณาวิน	☐ บ้านเลขที่ ๓๘/๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.๐๘๖-๗๑๒๔๔๕๕	☐ ด้าน ครั้วไทยรามัญ	
๒	นางสะอั้ง จิตต์ตรง	☐ บ้านเลขที่ ๑๗ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.๐๖๒-๖๒๔๔๗๗๘	☐ ด้าน อาหารคาว	
๓	นางมาลี เทพทอง	☐ บ้านเลขที่ ๒๖ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.-	☐ ด้าน อาหารหวาน	
๔	นางกาญจนา ศรีสมุทร	☐ บ้านเลขที่ ๑๑๔ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางจะเกร็ง โทร.	☐ ด้าน ครั้วไทยรามัญ	

